

Zpráva o rezolucích

Občanského parlamentu o
médiích a demokracii v ČR

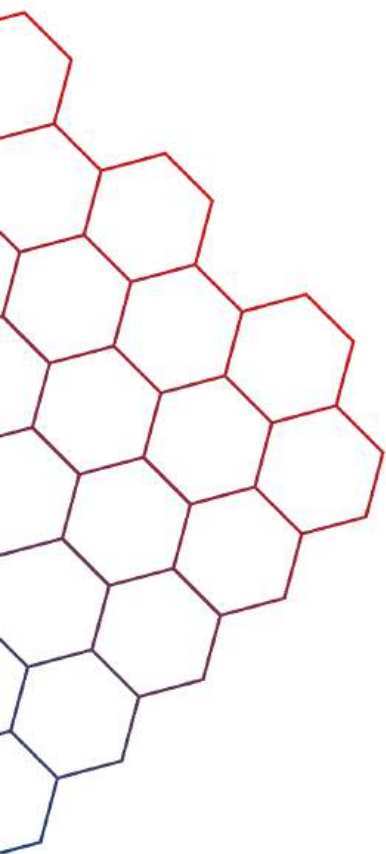
2025

|CZ

Zpráva o rezolucích

Občanského parlamentu o
médiích a demokracii v ČR

Zasedající občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR

Yara Abu Aataya
Amanda Baxová
Iveta Černá
Irena Eibenová
Libuše Fojtová
Ema Janoušková
Lydie Kárníková
Petr Knepr
Tatjana Kopalová
Lenka Kymličková

Patricie Martinů
Luboš Pavlovič
Martina Plesníková
Karel Prohaska
Radoslava Renzová
Jáchym Sobotka
Vilemina Svobodová
Vojtěch Štulc
Josef Tokár
Gabriela Zárubová

Zprávu sestavila

Vaia Doudaki

Předmluva

Nico Carpentier

Odborná poradkyně

Marína Urbániková

Překlad a redakce

Štěpán Šanda

Sazba a zlom

Mazlum Kemal Dağdelen

Tato zpráva spadá pod licenci **CC BY-NC-ND 4.0**

creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0

Publikováno v roce 2025

Culture and Communication Research Centre (CULCORC)

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Fakulta sociálních věd

Univerzita Karlova

Česká republika

culcorc.fsv.cuni.cz

Navrhovaná citace

Občanský parlament o médiích a demokracii v ČR . (2025).

Zpráva o rezolucích. Praha: Culture and Communication

Research Centre (CULCORC), Institut komunikačních studií a

žurnalistiky, Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova.

Obsah

Předmluva	1
V kostce	5
O Občanském parlamentu o médiích a demokracii v ČR	7
Rezoluce Občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR	19

v

Předmluva

Nico Carpentier

Mimořádný profesor, Culture and Communication Research Centre, Univerzita Karlova

V této zprávě naleznete práci Občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR z roku 2025. Když se ohlédnou jako jeden z organizátorů tohoto občanského parlamentu v rámci výzkumného projektu Horizon Europe s názvem MeDeMAP (Mapping Media for Future Democracies), nemohu začít jinak než zdůrazněním, že tato zkušenost přesvědčivě ukázala význam občanských parlamentů a shromáždění. K dostání je mnoho akademických publikací nebo návodů na organizaci OP poukazujících na důležitost platform pro občany a občanky, které umožní, aby byl jejich hlas slyšet a aby se mohli zapojit do respektujícího dialogu v oblasti institucionální politiky. Fascinující zkušenost a možnost být svědkem skutečného občanského parlamentu v akci je nicméně stále privilegiem.

Občanský parlament o médiích a demokracii v ČR prokázal zejména schopnost „běžných“ občanů a občanek kolektivně přehodnotit roli médií v demokracii v rámci třech hlavních témat: mediálních systémů, mediální reprezentace a mediální participace. Jejich rezoluce – přiložené k této zprávě – jsou dobře promyšlené, zevrubně projednané a jednoduše moudré. Měli bychom mít na paměti, že o běžných občanech koluje mnoho stereotypů: že jsou pasivní, bez zájmu, sobečtí, nekompetentní nebo mohou mít dokonce destruktivní vliv. Občanský parlament o médiích a demokracii v ČR ukázal opak prostřednictvím práce dvaceti velmi angažovaných, aktivních, zaujatých, starajících se, informovaných a tvůrčích občanů a občanek.

Stejně důležité může být, že překročili omezení současného právního rámce a toho, co je politicky možné. Vytvořili za pomoci rozumu i citu normativní pohled na budoucnost českých médií a demokracie, a to přístupem „co by mělo být“, nikoli „co by mohlo být“.

Zatřetí český občanský parlament ukázal také schopnost „obyčejných lidí“ diskutovat a spolupracovat. V časech hojných rozprav o společenské polarizaci a často dávaného důrazu na to, co nás rozděluje, se dvacet zasedajících v občanském parlamentu –a velmi rozdílných lidí – zapojilo do intenzivních a vždy civilních debat. Bránili vášnivě svůj pohled, také investovali energii do rozhodnutí a dosažení konsenzu, když byl možný. Někdy se nicméně také museli smířit s nedostatkem podpory pro jejich konkrétní návrhy, ale to vše patří k procesu. Občanský parlament o médiích a demokracii v ČR ve zkratce ukázal krásu demokracie a jednání.

Také ale ukázal, že „obyčejní lidé“ jsou vždy i „neobyčejní“.

Organizace Občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR samozřejmě stála spoustu snahy, času, energie a jiných zdrojů. Neměli bychom tedy zapomínat, že aby participativní proces fungoval, jsou velice potřeba organizační struktury. Občanskou participaci neumožní jen jednoduché zavření dvacítky lidí do jedné místnosti; vyžaduje pečlivé plánování, vytvoření struktur, formátů a facilitace, citlivost, kdy zasáhnout a kdy projevit zdrženlivost, a to vždy s nejhlubším respektem k participativnímu procesu, který si řídí dvacet zasedajících. Také to vyžaduje důvěru zasedajících v tyto organizátory a organizátorky, facilitátory a facilitátorky, kteří museli obtížně hledat rovnováhu mezi touhou po dokonalosti na jedné straně a efektivitou rozhodování a časovými omezeními na druhé. Za tuto důvěru jsem zasedajícím obzvláště vděčný.

Jistě, vždy se dá něco zlepšit. Občanské parlamenty nejsou v ČR příliš běžné, náš parlament stále představoval experiment, navíc s limitovanými zdroji. Vzhledem k této novosti jsme byli obezřetnější, stanovili jsme poměrně nízký počet účastníků a nepracovali jsme s běžným náhodným výběrem. Šíře tématu (médií a demokracie) v kombinaci s omezeným počtem setkání, které jsme si mohli dovolit organizovat, byla také překážkou. Přesto zasedající učinili drobné zázraky během každého zasedání: uvnitř takto širokého tématu se jim podařilo identifikovat a následně se shodnout na nejdůležitějších tematických oblastech a problémech mediální krajiny (nazvaných podtémata).

Tento Občanský parlament o médiích a demokracii v ČR nabízí budoucí příležitost ve dvou směrech. Zaprvé je téma médií a demokracie samo o sobě důležité a vyžaduje mnoho další reflexe v různých společenských sférách včetně akademické, politické, novinářské i z hlediska občanské společnosti. Nicméně zadruhé – koncept občanského parlamentu ukázal svou hodnotu a měl by být v ČR uplatňován více v souvislosti s jinými tématy a na různých úrovních (lokální, regionální, národní).

Na závěr této předmluvy mi ještě dovoluť vyjádřit vděk dvaceti zasedajícím, mnoha našim pomocníkům, pomocnicím, asistentům a asistentkám, dalším týmům projektu MeDeMAP a expertům a expertkám, kteří sdíleli své znalosti se zasedajícími. Konkrétně bych však chtěl poděkovat mým kolegům, kteří se podíleli na organizaci i následném výzkumu – Vaie Doudaki, Mazlumu Kemalovi Dağdelenovi, Miloši Hrochovi, Karolíně Šimkové, Štěpánu Šandovi, Natálii Švarcové a Kláře Odstrčilové.

Děkuji.

V kostce

Občanský parlament o médiích a demokracii v ČR proběhl během března až května 2025. Dvacet občanů a občanek jednalo o roli médií v české společnosti a formulovalo celkem 31 rezolucí, v nichž (nejen) pro česká média navrhuje – v širokém pojetí – konkrétní kroky, aby mohla podpořit demokracii v oblastech mediálních systémů, mediální reprezentace a mediální participace.

Občanský parlament o médiích a demokracii se sešel na čtyřech jednodenních zasedáních, přičemž každé se zaměřilo na konkrétní témata a okruhy týkající se role médií v demokratické společnosti obecně a té české konkrétně. Zasedající se zapojili do intenzivních fází učení, skupinové práce, dialogu, projednávání a rozhodování při formulování a hlasování o rezolucích, které mají posílit demokratické funkce médií.

Zasedající byli vybráni na základě demografických, geografických i ideologických kritérií, aby odráželi rozmanitost české společnosti. Aby občanský parlament dále naplňoval princip rozmanitosti a usnadnil interakci zasedajících s regionálními a lokálními odborníky, zasedání se konala ve třech různých českých městech: dvě se odehrála v Praze (15. března a 17. května), jedno v Olomouci (5. dubna) a jedno v Brně (26. dubna).

Během tříměsíčního období zasedající uvažovali, projednávali a odhlasovali 31 rezolucí o tom jak:

- uspořádat české mediální prostředí, aby lépe sloužilo demokracii, a to posílením transparentnosti, odpovědnosti a ochrany svobody médií;
- může mediální obsah lépe posílit demokracii reprezentací rozmanitosti a plurality české společnosti;
- zajistit, aby občané měli lepší přístup k médiím, aby v nich byly jejich hlasy a problémy více zastoupeny a jak lze posílit účast občanů v médiích a prostřednictvím médií.

O Občanském parlamentu o médiích a demokracii v ČR

Význam českého občanského parlamentu v oblasti médií a demokracie

Občanské parlamenty nebo občanská shromáždění jsou demokratické nástroje, které umožňují občanům zapojit se do rozhodování o otázkách společenského významu. Pomáhají demokratickému dialogu tím, že občanům umožňují formulovat návrhy konkrétních společenských a politických opatření. Nenahrazují demokraticky zvolené parlamenty nebo vlády, doplňují a obohacují je a umožňují větší zapojení občanů.

V České republice byly občanské parlamenty nebo shromáždění organizovány jen výjimečně. Uspořádání občanského parlamentu o médiích a demokracii – prvního svého druhu v zemi – poskytlo českým občanům příležitost být součástí takového demokratického experimentu. Zasedající sdíleli své názory, diskutovali s ostatními a společně vypracovávali návrhy řešení, jak česká média mohou podpořit a posílit místní demokracii.

Vzhledem k tomu, že rezoluce Občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR (které jsou také součástí tohoto dokumentu) jsou nyní dostupné a seznámí se s nimi také čeští političtí aktéři a instituce, média, příslušné organizace, politici v orgánech EU a evropští akademici a výzkumníci. Názory a návrhy účastníků a účastnic občanského parlamentu tak mohou být zohledněny v jednotlivých krocích v oblasti médií a demokracie v ČR. Také vyzveme mediální instituce a regulační orgány, aby požadavky a návrhy občanů vzaly v potaz a začlenily je do svého úsilí posílit roli médií v demokracii.

Výzkumný projekt MeDeMAP a organizační tým českého občanského parlamentu

Český občanský parlament se uskutečnil v rámci evropského výzkumného projektu MeDeMAP (Mapping Media for Future Democracies), do něhož je zapojeno deset partnerů z devíti evropských zemí. Jednotlivé týmy zkoumají vztahy mezi demokracií a médií a hledají způsoby, jak posílit demokratickou roli médií a jak se na ní mohou občané podílet.

Kromě Česka v průběhu března až června uspořádaly občanské parlamenty o médiích a demokracii také v Rakousku, Irsku, Slovinsku a Německu, a to podle podobné metodiky a designu, pokaždé však přizpůsobené danému národnímu kontextu a specifickým. Tato příležitost zabývat se z pohledu občanů základními otázkami týkajícími se propojení médií a demokracie, může sloužit jako důležitá kontrola stavu mediálních ekosystémů v různých částech Evropy v době, kdy probíhá boj médií o nezávislost na státním dohledu, politickém a ekonomickém vlivu i ekonomickou udržitelnost. Organizace občanských parlamentů o médiích a demokracii se navíc odehrává v situaci, kdy politické strany, instituce, média a novináři čelí rostoucí nedůvěře a evropští občané stále více zpochybňují jejich význam.

Organizátorem Občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR bylo CULCORG (Culture and Communication Research Centre) při Institutu komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK, vedené mimořádným profesorem Nicem Carpentierem. Organizační tým dále tvořili odborná asistentka Vaia Doudaki, odborný asistent Miloš Hroch, doktorandky Karolína Šimková a Klára Odstrčilová, doktorandi Mazlum Kemal Dağdelen a Štěpán Šanda, a finanční

referentka, doktorka Natálie Švarcová. Na organizaci českého občanského parlamentu se podíleli také Daniela Nemešová (v Praze), Tomáš Holešovský (v Olomouci) a Vojtěch Herman (v Brně). Moderátory, kteří provázeli účastníky a účastnice po dobu všech zasedání a facilitovali je, byli Miloš Hroch a Karolína Šimková.

Poradní skupina Občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR

Aby bylo možné rozšířit výzvu k účasti, oslovit občanskou společnost a různorodé společenské skupiny, vznikla Poradní skupina Občanského parlamentu o médiích a demokracii v ČR, která se skládá z následujících organizací:

- Arnika, environmentální nevládní organizace
- Rada seniorů České republiky
- Ekumenická rada církví
- Elpida, kulturní a vzdělávací organizace pro seniory a seniorky
- Konsent, organizace bojující proti sexuálnímu obtěžování a násilí
- Nadace OSF, nadace podporující činnost občanské společnosti
- PAQ Research, výzkumná organizace zaměřující se na ekonomická a společenská témata
- Člověk v tísni, humanitární nevládní organizace
- Platforma pro občanská shromáždění
- Syndikát novinářů ČR (Klub reportérů a reportérek)

Kromě pomoci s nábořem účastníků a účastnic občanského parlamentu z různých sociálních skupin poskytla Poradní skupina zpětnou vazbu k návrhu a organizaci občanského parlamentu a hraje také podpůrnou roli v šíření jeho rezolucí.

Zasedající v Občanském parlamentu o médiích a demokracii v ČR

Jelikož bylo cílem vytvořit různorodou skupinu zasedajících s různorodým socio-politickým profilem a z různých částí země, výzva k účasti se šířila prostřednictvím zpravodajských médií, sociálních sítí, univerzit a kanálů občanské společnosti, a to v období od června 2024 do ledna 2025.

Zájemci a zájemkyně se mohli obrátit na organizační tým občanského parlamentu. Ten je následně požádal o vyplnění dotazníku, který na základě kritérií rozmanitosti umožnil výběr vhodných lidí. S kandidáty a kandidátkami z užšího výběru pak člen výzkumného týmu vedl rozhovor, na jehož základě organizátoři českého občanského parlamentu rozhodli o (ne)přijetí.

Dvacet zasedajících občanského parlamentu bylo vybráno v únoru 2025 na základě různého pohlaví, věku, bydliště, vzdělanostního a profesního profilu, politické orientace a názorů na média a demokracii. Do úvahy byla zahrnuta i ochota zapojit se do konstruktivního dialogu a závazek zúčastnit se a aktivně se podílet na všech čtyřech setkáních.

Účastníky a účastnicemi občanského parlamentu, kteří bydlí ve dvanácti různých částech země, byli:

• Yara Abu Aataya	• Petr Knepr	• Radoslava Renzová
• Amanda Baxová	• Tatjana Kopalová	• Jáchym Sobotka
• Iveta Černá	• Lenka Kymličková	• Vilemina Svobodová
• Irena Eibenová	• Patricie Martinů	• Vojtěch Štulc
• Libuše Fojtová	• Luboš Pavlovič	• Josef Tokár
• Ema Janoušková	• Martina Plesníková	• Gabriela Zárubová
• Lydie Kárníková	• Karel Prohaska	

Podoba, průběh a zasedání občanského parlamentu

Český občanský parlament se setkal na čtyřech celodenních zasedání v březnu až květnu 2025, která zahrnovala fáze učení, reflexe a zpětné vazby před, mezi a po těchto čtyřech zasedáních.

Základní design a strukturu navrhl výzkumný tým MeDeMAP a byly společné pro pět zemí, v nichž letos proběhly občanské parlamenty (Česko, Rakousko, Irsko, Slovinsko, Německo). Konkrétní úpravy pro ČR řídili Nico Carpenter a Vaia Doudaki a zaměřily se na česká specifika a zpětnou vazbu od účastníků a účastnic v průběhu tříměsíčního trvání parlamentu.

Tři tematické okruhy občanského parlamentu

Aby šlo vést strukturovaný dialog a projednávat relevantní otázky v rozsáhlé oblasti médií a demokracie, občanský parlament se zaměřil na tři tematické okruhy (či hlavní témata): mediální systémy, mediální reprezentaci a mediální participaci (vždy ve vztahu k demokracii). Tematické okruhy se zabývaly:

- uspořádáním českého mediálního prostředí v duchu transparentnosti, odpovědnosti, novinářské nezávislosti a ochrany mediálních svobod;
- reprezentací různorodého a pluralitního charakteru české společnosti a začlenění hlasů marginalizovaných skupin do mediálních sdělení;
- vytvořením více příležitostí podílet se na mediální tvorbě a vedení jako způsobů, jak posílit demokratickou praxi.

Vzdělávací fáze o médiích a demokracii

Občanský parlament pracoval se vzdělávacími materiály, které zasedajícím umožnily seznámit se se třemi základními tematickými okruhy. Posloužily také jako zdroje a inspirace k projednávání a formulování rezolucí.

Výzkumný tým MeDeMAP vytvořil tři videa a vybral odborné texty v češtině, které byly zasedajícím k dispozici na online platformě před zahájením občanského parlamentu a po celou dobu jeho trvání. Video nabízela úvod do tří tematických okruhů parlamentu (mediální systémy, mediální reprezentace a mediální participace) promítly se během jednotlivých setkání. Sloužila také jako východiska pro přednášky českých vědců a vědkyň a odborníků a odbornic z praxe. V této roli se občanského parlamentu zúčastnili dr. Vlastimil Nečas, dr. David Klimeš, dr. Karel Páral, Marek Zelenka, dr. Klára Smejkal, Jana Ustohalová, dr. Miloš Hroch and Michaela Mašková. Jak uvádíme níže, experti a expertky přiblížili klíčové pojmy, myšlenky a diskuze týkající se tří tematických okruhů. Poté se zasedajícími konverzovali o představených tématech.

Čtyři zasedání občanského parlamentu

Každé zasedání občanského parlamentu trvalo celý den (9:00 - 17:00) a sestávalo se z fází učení, skupinové práce, debaty, reflexe a projednání. První zasedání sehrálo roli představovacího setkání a také nastavilo agendu. Oproti němu každé další zasedání přineslo soubor podtémat, která se zabývala různými aspekty tří tematických okruhů a řadu rezolucí v rámci každého podtématu. Rezoluce formulují konkrétní politické kroky, opatření a/nebo řešení, jež se týkají problémů vnímaných zasedajícími.

O rezolucích hlasoval občanský parlament kvalifikovanou většinou dvou třetin hlasů, přičemž tento systém si zvolili sami zasedající. Na základní rozhodnutí a výstupy občanského parlamentu tak byla potřeba vysoká míra shody.

Občanský parlament usiloval o vytvoření prostoru pro respektující dialog a zaznění různorodosti názorů k otázkám a tématům, o nichž poslanci a poslankyně jednali a rozhodovali. Zvláštní pozornost byla věnována zviditelnění menšinových postojů vyjádřených během činnosti občanského parlamentu, avšak stále při respektování rozhodnutí většiny.

Po každém setkání zasedající:

- získali přístup k zápisu ze zasedání;
- byli vyzváni k reflexi zasedání prostřednictvím dotazníku, což umožnilo organizačnímu týmu provést úpravy nadcházejících zasedání a zohlednit obavy a zkušenosti účastníků;
- byli vyzváni k vyjádření podpůrných i nesouhlasných stanovisek ke každé odhlasované rezoluci, což umožnilo vyjádřit většinový i menšinový postoj nejen v průběhu, ale i po každém zasedání občanského parlamentu.

První zasedání občanského parlamentu, 15. března 2025, Praha

První (představovací) zasedání se konalo v Praze. Během něj se zasedající seznámili se strukturou, cílem a postupy občanského parlamentu, dohodli se na základních pravidlech interakce a rozhodování. Zaměřili se na důležitost uctivé, na argumentech a faktech založené diskuse, respekt k názorům druhých a celkový etický postoj péče a respektu při interakcích a rozhodování.

Zasedající se rozhodli používat pro klíčová rozhodnutí občanského parlamentu model kvalifikované většiny (2/3 hlasů). Tato rozhodnutí se týkala přijímání podtémat, k nimž se vázaly jednotlivé rezoluce, a schvalování samotných rezolucí. Procedurální záležitosti se schvalovaly prostou většinou (50 procent + 1 hlas). Zasedající mohli hlasovat (bude veřejně, nebo tajně, pokud by si to většina účastníků přála) pomocí možností ano, ne a zdržuji se.

První zasedání se také zaměřilo na představení tématu médií a demokracie jako takových a třemi tematickými okruhy. Jako experti ho navštívili sociolog médií dr. Vlastimil Nečas (Institut komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd UK) a novinář a pedagog dr. David Klimeš (autor Newsletteru Davida Klimeše / Institut komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd UK). Nabídli přehled tří tematických okruhů (mediální systémy, mediální reprezentace a mediální participace) v českém kontextu a uvedli příklady ze současné mediální oblasti.

Během prvního zasedání občanský parlament vypracoval základ podtémat pro každý tematický, v dalších třech zasedáních je zasedající revidovali a finalizovali. Na jejich základě formulovali rezoluce zabývající se trojí otázkou: „Jak lze zlepšit mediální systémy / mediální reprezentaci / mediální participaci, aby lépe sloužily demokracii?“.

Druhé zasedání občanského parlamentu, 5. dubna 2025, Olomouc

Druhé zasedání občanského parlamentu se konalo v Olomouci a zaměřilo se na mediální systémy a přiblížilo ten český.

Jako experti toto zasedání navštívili dr. Karel Páral (odborný asistent Katedry mediálních a kulturních studií a žurnalistiky Filozofické fakulty UPOL) a Marek Zelenka (právník a analytik veřejných zakázek, DatLab). Zabývali se fungováním českého mediálního systému a jeho rolí v současných podmínkách globální komunikace na jedné straně a regionálními a lokálními specifiky na straně druhé a jejich vazbou na demokracii.

Zasedající v rámci skupinové práce a deliberace revidovali a finalizovali dříve zpracovaná podtémata související s okruhem mediálních systémů a schválili 16 rezolucí (z 25 navržených) z osmi podtémat (viz následující část, kde uvádíme schválené rezoluce).

Třetí zasedání občanského parlamentu, 26. dubna 2025, Brno

Třetí zasedání občanského parlamentu se konalo v Brně a zaměřilo se na mediální reprezentaci a její roli při vyzdvihování rozmanitosti a plurality v české demokracii.

Jako vzdělávací podnět a inspirace pro následná jednání posloužila vystoupení dvou expertek v první části zasedání. Dr. Klára Smejkal (odborná asistentka Katedry mediálních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních studií MUNI) se zaměřila na úkol českých médií veřejné služby podporovat rozmanitost a pluralitu. Novinářka a lektorka Jana Ustohalová (novinářka, Deník N / Katedra mediálních studií a žurnalistiky, Fakulta sociálních studií MUNI) představila konkrétní případy stereotypní či nevhodné reprezentace některých sociálních skupin v českých médiích.

Zasedající v návaznosti na podtémata mediální reprezentace, která zpracovali na prvním zasedání, po několika kolech intenzivní skupinové práce a jednání zformulovali 13 rezolucí ze čtyř podtémat. 9 schválila výrazná většina (viz následující část).

Během tohoto zasedání došlo k vylosování Amandy Baxové jako řečnice na akci Média pro demokracii: Kulatý stůl na téma Posilování médií a demokracie v české společnosti, která se konala v Senátu PČR 5. června 2025. Reflektovala zde činnost českého občanského parlamentu a představila jeho rezoluce.

Čtvrté zasedání občanského parlamentu, 17. května 2025, Praha

Čtvrté a poslední zasedání se uskutečnilo v Praze a zaměřilo se na mediální participaci. Přiblížilo, jak může českou demokracii posílit zapojení občanů do mediálního provozu.

Dr. Miloš Hroch (odborný asistent Institutu komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd UK) se zabýval hlavními složkami a rozměry občanské mediální participace na příkladu tvorby českých fanzinů, nekomerčně vytvářených periodik angažovaným publikem nejčastěji z oblasti populární kultury či subkultur. Novinářka Michaela Mašková (šéfredaktorka webu Naše Broumovsko) dále vysvětlila fungování lokálních a regionálních médií v rámci zapojování publika do tvorby zpráv a představila výzvy spojené s vedením participativních či autonomních mediálních projektů.

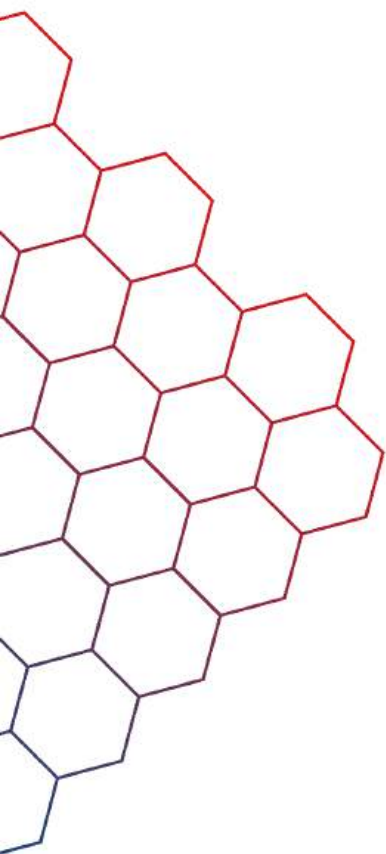
Zasedající po revizi a finalizaci schválili 6 rezolucí k mediální participaci (z celkem 14 navržených) ze čtyř dříve formulovaných podtémat (viz následující část).

Na posledním zasedání také zvolili své zástupce, kteří se zúčastní speciálního workshopu v Evropském parlamentu v Bruselu plánovaného na leden či únor 2026. Zvoleni byli Josef Tokár a Iveta Černá a jako náhradníci Radoslava Renzová a Luboš Pavlovič. V Evropském parlamentu budou zastupovat Občanský parlament o médiích a demokracii v ČR a prezentovat jeho požadavky na fungování médií, které by sloužilo fungování demokracie. Tohoto workshopu se zúčastní také zástupci dalších občanských parlamentů o médiích a demokracii z ostatních zúčastněných zemí (Rakousko, Irsko, Slovinsko a Německo).

Občanský parlament o
médiích a demokracii v ČR

Rezoluce

Zasedající občanského parlamentu formulovali 51 rezolucí ve třech tematických okruzích: 25 v okruhu mediálních systémů, 13 v okruhu mediální reprezentace a 14 v okruhu mediální participace. Tyto rezoluce se vázaly k podtémátům, které si určili sami zasedající, a které prohlubovaly nebo konkretizovaly různé aspekty jednotlivých tematických okruhů.

Tyto rezoluce navrhují konkrétní opatření vyjadřující se k trojí otázce: Jak zlepšit mediální systém / mediální reprezentace / mediální participaci, aby lépe sloužily demokracii v ČR?

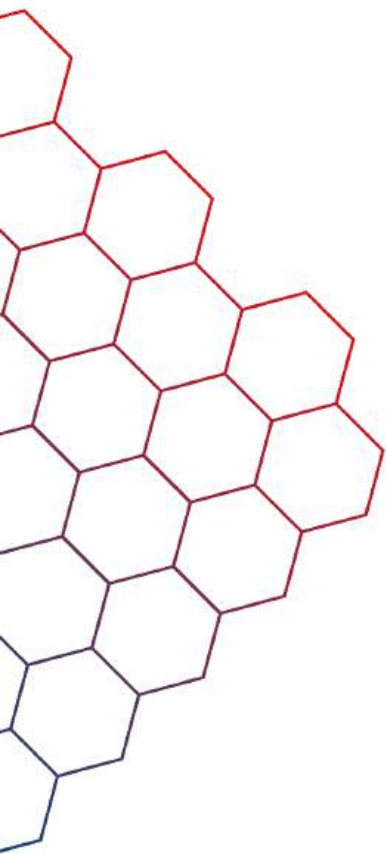
Z těchto 51 navržených rezolucí zasedající schválili 31 kvalifikovanou dvoutřetinovou většinou. 16 rezolucí se váže k mediálnímu systému, 9 k mediální reprezentaci a 6 k mediální participaci.

Po každém zasedání občanského parlamentu se účastníci mohli vyjádřit ke konkrétní odhlasované rezoluci na webové platformě parlamentu, což umožnilo další reflexi přijatých rezolucí s odstupem. Tím se zviditelnily většinové i menšinové pozice zasedajících, přičemž zůstalo zachováno rozhodnutí většiny.

Níže naleznete schválené rezoluce a podtémata, která si zasedající zvolili. K tomu jsou přiložené také vybrané citace, které vyjadřují podpůrné i nesouhlasné názory formulované po každém zasedání občanského parlamentu. Přidali jsme kontextuální poznámky, které dovysvětlují některé právní nebo politické aspekty související sdanou rezolucí. K dispozici jsou také krátké komentáře shrnující klíčové myšlenky. Měly by umožnit snadnější orientaci v přijatých rezolucích.

Rezoluce

Mediaální systémy

Podtéma — Zajistit diverzitu a pluralismus skrze mediální zákony

Rezoluce 1

Pravidlo pro koncentraci mediálního vlastnictví: Mediální dům musí vlastnit akciová společnost, ve které jsou různé subjekty

Poznámka

Vydavatelství mívají různou strukturu, nejsou to jen akciové společnosti. Rezoluce 1 by za určitých podmínek mohla potenciálně být v konfliktu s Ústavou ČR v rámci zásahu do práva na podnikání.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

I když někteří zasedající podporovali tuto rezoluci, vyjádřili pochyby nad její formulací a argumentovali její zlepšení. Nepřišli nicméně s požadovaným výsledkem. Menšina se proti rezoluci ohradila:

- „S tímto usnesením jsem souhlasila, ale nebyla to lehká volba. Musím říct, že jsme se celou dobu snažili vymyslet způsob, jak zajistit, aby média nevlastnili soukromí vlastníci, kteří v nich prosazují své zájmy. Zároveň tito vlastníci jsou často superbohatí a byznysmani, kteří tím mohou více ovlivňovat svět. Nejsem si ale jistá, že vlastnictví akciovou společností je nejlepší řešení.“

- „Záměrem [rezoluce] byla snaha zpřísnit koncentraci vlastnictví médií soukromými subjekty, resp. jediným soukromým subjektem. [...]“

- „Nesouhlasím. Myslím si, že soukromá média, aby byla konkurenceschopná, tak by jim neměly být kladené zbytečné překážky v podnikání, které se dají i tak obejít, a tvořily by jen estetickou překážku. Dále nejsem přesvědčen, že by akciová společnost zaručovala větší transparentnost, vyváženost médií. Jiná je samozřejmě otázka politické funkce a vlastnictví médií, kde bych byl pro omezení.“

- „Nesouhlasila jsem, ale jen z toho důvodu, že mi to přijde jako příliš konkrétní podmínka. Jsem ale v zásadě jinak proti tomu, aby mediální společnosti ovládal jediný subjekt.“

Rezoluce 2

Přijmout opatření proti oligopolům a monopolům v mediální oblasti

Poznámka

Rezoluce 2 je v určitém rozsahu řešená v Evropském aktu o svobodě médií (European Media Freedom Act) – Článek 22 o posouzení spojování na mediálním trhu.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Někteří zasedající myšlenku této rezoluce velmi podporovali, nicméně shledávali její formulaci příliš obecnou. Menšina se proti rezoluci ohradila:

- „Souhlasila jsem, vidím to jako důležité nejen obecně, ale zvlášť nyní, když se blíží parlamentní volby.“

- „ANO: Zajistit, aby rozhodovací pravomoc měly minimálně tři rovnocenné rozhodovací subjekty.“

- „S takovouto formulací usnesení nelze nesouhlasit. [...] Ale i tato velmi obecná formulace je – vzhledem k jejímu jednoznačnému přijetí – signálem většinového nesouhlasu společnosti se stávající situací a výzvou k jejímu řešení.“

Rezoluce 3

Vznik systému (ze zákona) financování nezávislých, regionálních a komunitních médií

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Tuto rezoluci zasedající silně podpořili i přesto, že někteří by opět více ocenili konkrétnější formulaci. Jiní také poukázali na její příliš idealistickou povahu:

- Celkově souhlasím, myslím si, že veřejnoprávní média by nemusela mít tak vysoký podíl na regionálním zpravodajství, kdyby existovalo i více kvalitní regionální nezávislé žurnalistiky.“
- „[Souhlasím]. Media je potřeba diverzifikovat bez hrozby finanční závislosti.“
- „Souhlasím, jejich existence je totiž ohrožena nestabilitou příjmů.“
- „S rezolucí jsem souhlasila, ale zase chybí konkrétnější rozpracování. Každopádně nezávislá žurnalistika si rozhodně zaslouží podporu státu.“
- „Souhlasím, přestože mi rezoluce přijde lehce utopická. Pokud by se ji podařilo reálně prosadit, byla by ale zcela zásadní a důležitá.“

Podtéma — Zlepšit vedení a správu skrze rady

Rezoluce 4

Parlament (obě komory): Povinné zpřístupnění informací (CV, minulost; např. online rejstřík) o nominantech do rad včetně toho, kdo je nominoval

Poznámka

Rezoluce 4 již částečně funguje, některé požadované informace o nominovaných jsou k nalezení např. v senátním tisku (jako informace o tom, kdo kandidáty a kandidátky nominoval). Přesto se dá říct, že tyto informace nejsou úplně dobře dostupné.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající zdůraznili význam transparentnosti v usnesení rad, která by zajistila etické vedení a zodpovědnost:

- „Souhlasila jsem; ač v omezené míře tyto informace zveřejňované jsou, jsou těžko dohledatelné.“
- „Nominanty známe, ale ne vždy dohledáme, kdo je nominoval. Je důležité vědět, které názory sdílí.“

Rezoluce 5

Odborníci na média volí radní s cílem odpolitizovat volební proces

Poznámka

Určitého politického vlivu se volba do těchto orgánů zřejmě nikdy nezbaví a u této rezoluce vyvstává otázka, kdo zvolí uvedené odborníky. Nicméně míří směrem k umenšení vlivu legislativní a exekutivní moci na dozorčí orgány veřejnoprávních médií.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Někteří zasedající pochybovali o znění této rezoluce i přesto, že podporovali její základní myšlenku:

- „S tímto usnesením jsem souhlasila, protože chci, aby radní byli voleni nějakým jiným způsobem. než jsou teď. Zároveň si ale nemyslím, že by radní měli volit pouze odborníci na média. Myslím si, že tato skupina by mohla být širší a více různorodá.“
- „Celkově souhlasím, ale nejsem si jistý, jestli by tento krok sám o sobě zajistil odpolitizování.“
- „Souhlasila jsem, mám ale pochybnosti o tom, kdo určí tyto ‚odborníky na média‘.“
- „Souhlasím, určitě je třeba odpolitizovat Českou televizi.“

Podtéma — Podmínky a standardy novinářské práce

Rezoluce 6

Parlament ČR by měl schválit legislativu, která umožní zrychlit řízení SLAPP žalob na novináře

Poznámka

Evropská komise v roce 2024 vydala směrnici na ochranu proti SLAPP žalobám, kterou mají členské státy transponovat do 5/2026. Tato směrnice ale řeší pouze přeshraniční případy. Evropská komise nicméně vydala doporučení, aby hlavní nástroje směrnice zavedly členské státy také pro domácí případy. Tématu se nyní věnují Syndikát novinářů ČR nebo česká pobočka IPI (International Press Institute).

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zatímco někteří zasedající souhlasili s myšlenkou této rezoluce, vyjádřili také pochybnosti, zdali schválené znění dokáže vytvořit požadované výstupy:

- „Souhlasím, myslím si že umlčování veřejnosti a novinářů hrozbou žalob je nepřímou formou vydírání, a mělo by bráno více vážně.“
- „Souhlasím, SLAPP žaloby jsou zbytečně zdržující.“
- „Ano, ochrana novináře je zásadní pro demokracii.“
- „Evropská komise již opatření přijala. ČR by ji měla implementovat do svého práva do května 2026. Souhlasím, aby implementována byla.“
- „Zákon se nesmí tvářit, že novináři mají jiná práva, SLAPP žaloby nejsou legálně zvláštní typ žaloby – jsou to obyčejné civilní nebo trestní žaloby. Zrychlování mohlo vést k porušení práva na spravedlivý proces.“
- „Takto formulováno by to dle mého soudu mohlo naopak novináře ohrožit. SLAPP žaloba je presumpce, je na zvážení soudu, jestli ji zamítne, nebo ne. Ochranu novinářů právního rázu pro případ žaloby bych podpořila.“

Rezoluce 7

Syndikát novinářů by měl / Stát podpoří vznik nezávislé organizace, která by měla zajistit:

- lepší možnost odborového organizování novinářstva
- důstojné platové podmínky
- možnost stabilních dlouhodobých HPP úvazků
- podporu bezplatných právních služeb v případě SLAPP žalob

Poznámka

Rezoluce 7 se dá interpretovat také jako impuls směrem k novinářskému stavu. Souvisí se všeobecnými ekonomickými a pracovními podmínkami v médiích, stejně tak s vůlí novinářstva se organizovat, která je dlouhodobě nízká. Syndikát novinářů ČR by roli odborové organizace mohl plnit sám. Bezplatnou právní pomoc už svým členům a členkám nabízí.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající výrazně tuto rezoluci podpořili v následných komentářích; menšina však stále pochybovala nebo nesouhlasila s některými ustanoveními – nepodporovala například výjimky a zvláštní podmínky pro novinářské odbory a jiné organizace:

- „Souhlasila jsem, protože toto je klíčové pro fungování žurnalistiky. Podmínky novinářů jsou tristní.“

- „Souhlasím, myslím si, že by to mohlo pomoci novinářům lépe se organizovat.“

- „Souhlasila jsem, je to ale za předpokladu že nebude Syndikát jen formální institucí, nevím, zda může mít takové pravomoci. Obecně jsou to ale velmi důležité věci pro vykonávání novinářské profese.“

- „Naprosto souhlasím, je to nezbytný ekonomicko-sociálně-právní základ pro demokratické a bezpečné fungování novinářstva.“

- „S tímto opatřením nesouhlasím. [...] věřím, že každá organizace má možnost počítat s odbory, které by měly vyjednávat lepší podmínky. Myslím, že ani další profese v ČR nemají dobré podmínky k práci a nemůže na všechno vzniknout speciální komise.“

Podtéma — Systém financování veřejnoprávních médií

Rezoluce 8

Zvyšování koncesionářských poplatků v závislosti na inflaci

Poznámka

Zvýšení televizních a rozhlasových poplatků v závislosti na inflaci bylo schválené mediální novelou, která je v účinnosti od 1. května 2025.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající vyjádřili v komentářích podporu této rezoluce, menšina přesto nesouhlasila. Argumentovala tím, že zvýšení poplatků není spravedlivé řešení pro všechny sociální skupiny:

- „Současné licitování výše poplatků je nedůstojné. Bez stabilního a zajištěného financování nemůžou být veřejnoprávní média ‚silná‘. ČT a ČR potřebují dostatek prostředků s kontrolou prostřednictvím nezávislých rad.“
- „Souhlas, je nutné, aby mohli novináři dělat důstojně svoji práci.“
- „Souhlasím, že je třeba zajistit nezávislé financování médií veřejné služby v takové míře, aby mohla plnit svou funkci.“
- „Spíše souhlasím, chybí mi zde ale progresivní výše poplatků v závislosti na rozdílných příjmech a sociálních třídách plátců.“

Rezoluce 9

Zanechat stávající složení financování 90-94 % konc. poplatky a ostatní: granty, fondy, podnikání (merch)

Poznámka

Zmíněná mediální novela omezuje možnosti příjmu ze sponzoringu a ponechává existující možnosti reklamy, takže ve výsledku přispívá k tomu, aby podíl tvořený poplatky spíše stoupal, než klesal.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Pár zasedajících souhlasilo se základní myšlenkou této rezoluce, nicméně také vyjádřilo pochybnosti ohledně formulace nebo potřeby této rezoluce:

- S tímto opatřením souhlasím. Koncesionářské poplatky mají za cíl financovat veřejnoprávní média. Ta se nemají dostávat pod vliv dalších finančních skupin.“
- „Bez dalšího upřesnění může tato formulace vzbuzovat dojem, že navrhovaná valorizace poplatků je ve sporu se snahou zachovat stávající složení zdrojů.“
- „Souhlasím, myslím si, že většina prostředků by měla být od veřejnosti.“

Rezoluce 10

Koncesionářské poplatky by měly být zajištěny např. ústavním zákonem (ke zrušení potřeba 3/5)

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Tato rezoluce měla obecně velkou podporu v následných komentářích. Menšina namítala, že takové ustanovení by nemělo být zakotveno ústavně:

- „Souhlasila jsem, je potřeba ukotvit stabilitu financování tak, aby to někdo (opozice), nemohl zase zrušit, jakmile přijde zpět do vlády.“
- „S tímto opatřením souhlasím, protože věřím, že jsme v informační válce. Nutně potřebujeme nezávislá veřejnoprávní média, která existují a nejsou placená politicky ani lobbingem.“
- „Souhlasím, dává větší stabilitu fungování veřejnoprávních médií v okamžicích politických turbulencí.“
- „Rozhodně nesouhlasím. Stačí se podívat jaké má ČR platné ‚ústavní zákony‘ (vesměs se týkají úpravy státních hranic a Listiny základních práv a svobod). Zajištění a zvyšování koncesionářských poplatků pokládám za důležité, ale nelze to řešit takto.“
- „Mimo rámec legislativní praxe, ústavní zákony určují základní principy fungování státu, ne technické detaily financování veřejnoprávních institucí. Zajištění koncesionářských poplatků ústavním zákonem je nevhodné jak právně, tak prakticky – ústavní rámec neslouží k fixaci konkrétních plateb a ústavní většina jako podmínka změny by zcela paralyzovala možnost legitimní úpravy podle vývoje společnosti.“

Podtéma — Zajištění pluralismu financování radničních a nezávislých regionálních médií

Rezoluce 11

Dávat více financí na nezávislá regionální média, kdy města a obce budou vydávat část peněz (1:1) – k výši prostředků využitých na radniční zpravodaje – do fondu určeného na nezávislou žurnalistiku (NFNZ, Syndikát novinářů), a tím podpořit návrh organizace Oživení

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zatímco tato rezoluce získala širokosáhlou podporu, několik zasedajících pochybovalo nad její formulací ale také nad proveditelností v současném právním řádu:

- Souhlasím, myslím si, že forma nezávislých médií věnující se činnosti zastupitelstva i opozice je podstatná a měla by být financována samostatně.“

- „S tímto opatřením souhlasím. [...] Jestli tedy existuje radniční zpravodaj, tak ať radnice zároveň podpoří nezávislou žurnalistiku.“

- „Souhlasím s návrhem Oživení. Je to respektovaná organizace odborníků, které důvěřuji. Nedůvěřuji formulaci rezoluce, která zahrnuje explicitně NFNZ a Syndikát novinářů. Taková rezoluce podle mě musí vznikat za účasti těchto subjektů.“

Rezoluce 12

Zvýšit právní odpovědnost a vymahatelnost při zneužívání radničních zpravodajů pro politickou sebepropagaci

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

K této rezoluci jsme obdrželi podpůrné komentáře, přesto menšina vyjádřila pochyby týkající se její formulace i uplatnění v praxi:

- „Souhlasím, politická sebepropagace tam nemá místo.“
- „Souhlasím, peníze od daňových poplatníků by neměly být zneužívány pro sebepropagaci místních samospráv.“
- „Souhlasil jsem, určitě není dobře, když politik využívá zpravodajů ke své propagaci.“
- „Souhlasím, ač mi to přijde jako utopie v nemožnosti důsledného nezávislého posuzování a vymáhání.“

Podtéma — Vymahatelnost dodržování etického kodexu ve veřejnoprávních médiích

Rezoluce 13

Vytvoření samostatného orgánu, který nebude jmenován gen. ředitelem a bude nezávislý; a bude dohlížet na dodržování etického kodexu média a bude úkolovat gen. ředitele k postihu (daného problému)

Poznámka

Dodržování Kodexu ČT a ČRo už nyní ze zákona sleduje Rada ČT a Rada ČRo. Ze zákona se jedná o nezávislé a nestranné orgány, které nezřizuje generální ředitel a mohou jeho činnost postihovat. Nad tento rámec si bývalý ředitel ČT dobrovolně ustavil poradní orgán, Etický panel ČT.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

I přesto, že rezoluci podporovali, někteří zasedající ve svých komentářích prosazovali přesnější formulaci. Menšina měla námitky k rezoluci jako takové:

- „Souhlasila jsem, etický kodex je v současnosti pro mnoho médií vč. veřejné služby jen tak trochu prázdné slovo.“
- „Celkově souhlasím, ale nejsem si jistý, zdali by toto nezajistilo samotné odpolitizování mediálních rad.“
- „Bylo by to pěkné, ale klíčový je statut organizace.“
- „S tímto opatřením nesouhlasím. Myslím si, že takový orgán již máme v podobě RRTV [Rada pro rozhlasové a televizní vysílání]. Pokud nefunguje dostatečně, je potřeba věnovat se jeho efektivitě.“

Podtéma — Integrace mediálních platforem do mediálního systému

Rezoluce 14

Vytvoření právního a etického rámce pro digitální tvůrce a systému kontroly a vymáhání

Poznámka

Právní rámec pro digitální tvůrce ustanovila revidovaná směrnice z roku 2018 (Směrnice Evropského parlamentu a rady 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018), která byla do českého právního řádu transponovaná prostřednictvím zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání. V této věci se postupuje a jedná např. na ose mezi RRTV a Asociací digitálních tvůrců. Směrnice neřeší všechny právní ani etické otázky.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Mimo podpurné komentáře s touto rezolucí nesouhlasila menšina zasedajících kvůli pochybám o její praktické uplatnitelnosti:

- „Souhlasím. Role digitálních tvůrců se stále zvyšuje, a to nejen v on-line světě. I na digitální tvůrce se vztahují platné zákony (autorský, trestní, ochrana osobnosti, GDPR) a obecná pravidla slušnosti. Ale nebylo by od věci (i pro ně samotné) to jednoznačně stanovit.“

- „Souhlasila jsem – nevím, jestli by mohl fungovat nějaký vyložené registr, ale legislativa (tiskový zákon) by se měla přizpůsobit vývoji na poli digitálních technologií.“

- „Nesouhlasím, myslím si, že digitální tvůrce by měli být především kontrolováni z hlediska protiprávního jednání jako vytváření poplašných zpráv, nenávistných projevů, popř. pomluv atd. Vymáhání etického rámce mi přijde jako činnost, kterou by neměl stát požadovat.“

Podtéma — Zlepšit přístup médií k veřejným informacím

Rezoluce 15

Zabránit průtahům při poskytování informací (sankce za nedodržení lhůty)

Poznámka

Právní řád umožňuje podat žalobu na nečinnost, nicméně občanský parlament se také zajímal o uplatnitelnost takové žaloby.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Pro menšinu zasedajících, kteří podpořili tuto rezoluci, byla současná právní úprava dostatečná:

- „S tímto usnesením souhlasím. [...] existuje právní rámec pro poskytování informací, ale sankce jsou v praxi téměř nevymahatelné.“

- „ANO: Prosadit a zviditelnit tak důležitost a užitečnost správných a ověřených informací pro celou veřejnost.“

- „Souhlasím, je to základ, který naprosto dává smysl. Zároveň ale cítím nutnost ošetřit také opačné okamžiky, kdy by poskytovatel informací byl cíleně zahlcován požadavky na informace tak, aby jej to paralyzovalo v běžném provozu a finančně vyčerpávalo.“

Rezoluce 16

Zastropování výše platby za získání informací

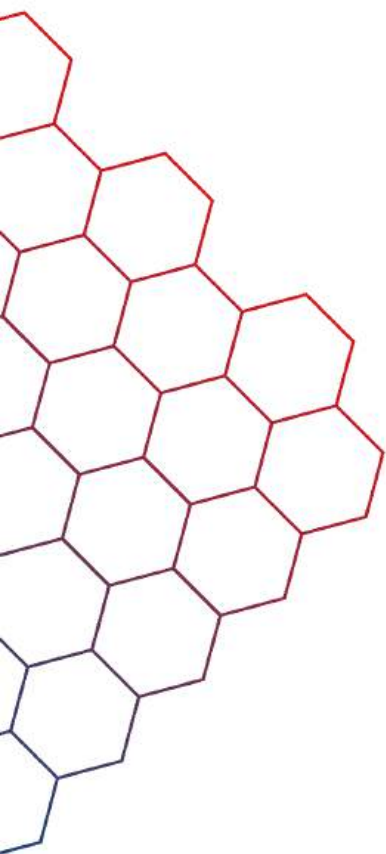
Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Menšina zasedajících shledala formulaci rezoluce velmi obecnou a tedy jen těžko uplatnitelnou a/nebo nesouhlasila se samotným jejím principem:

- „Souhlasím, myslím si, že informace získané státními organizacemi by neměly být dál zbytečně zpoplatňovány.“
- „Nesouhlasila jsem – žádná platba za získávání informací by vůbec neměla být legální.“
- „S usnesením souhlasím. V systému získávání informací mají různé úřady různé ceníky. Ne každý úřad má ale zastropovanou cenu.“
- „Nesouhlasím. Nevidím důvod. Hrazení nákladů v souvislosti s poskytováním informací dle zák. č. 106/99 Sb. je v citovaném zákoně smysluplně stanoveno i s možností opravného prostředku proti výši úhrady. Hrazení nákladů je pojistkou pro případné zneužití zákona a jejich „zastropování“ by mohlo vést i k paralyzování povinného subjektu.“
- „ANO: = nekomplikovat získávání správných a ověřených informací pro celou veřejnost.“

Rezoluce

Mediální reprezentace

Podtéma — Důkladnější dramaturgická a editorská práce, která vede k pestřejšímu výběru odborníků a posilování hlasu lidí z různých společenských skupin

Rezoluce 1

Ve veřejnoprávním médiu bude vytvořena pozice, která se bude zaměřovat na podněty společenských skupin, které nemají dostatek prostoru v médiích, a zajistí propsání do práce redakcí.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající tuto rezoluci podpořili, avšak menšina poukazovala na její idealičnost a také v praxi omezenou efektivnost:

- „Souhlasím. Myslím si, že by měl existovat např. ombudsman i v České televizi minimálně závislý na Radě a i na generálním řediteli, méně zodpovědný za provoz, ale více zodpovědný za přímou odezvu diváků.“

- „Souhlasila jsem, mohla by to být funkce jakoby ‚account managera‘, propojila by i samotné části redakcí v tomto tématu navzájem.“

- „Domnívám se, že nové specializované tabulkové místo problém neřeší. Klíčová je vůle managementu a styl práce redakce.“

- „Nesouhlasím. Měl by existovat kodex, jehož dodržování kontroluje manažer.“

Rezoluce 2

Mediální rady budou důsledněji prosazovat pestřejší výběr odborníků, aby byla zajištěna větší pluralita názorů.

Poznámka

Tato rezoluce by znamenala zásah do zákonné úpravy médií veřejné služby. Mediální rady nesmí zasahovat do obsahu – rada je kontrolní, ne exekutivní orgán: „Rada ani její členové nesmějí přímo zasahovat do výroby a vysílání televizních pořadů.“ (Zákon č. 483/1991 Sb.). Jiný případ by představovaly samoregulační orgány, mediální rady například po skandinávském vzoru.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající tuto rezoluci ve svých komentářích podpořili. Menšina nicméně varovala, že by rezoluce tohoto typu neměla oslabit nezávislost redakce:

- „Souhlasím, ale neměli by přímo se podílet na výběru odborníků, ale spíš usnadňovat redakcím tuto práci.“
- „Souhlasím. Ve veřejnoprávním médiu by měla být zachována/reprezentována společenská pestrost.“
- „Nesouhlasím. Redakce mají mít svou autonomii. Jak jsou odborníci vybíráni a proč jsou oslovováni stále ti samí, je dáno zřejmě možnostmi média.“

Podtéma — Podpora diverzit mezi tvůrci mediálního obsahu: rozmanitá kategorie lidí vytváří rozmanitější obsah

Rezoluce 3

Ministerstvo kultury ČR ve spolupráci s nezávislou organizací (např. NFNŽ) zavede program stipendií pro studující mediálních oborů z menšinových skupin. Pro redakce zavede grantový program na podporu vzniku pracovních příležitostí a mentoringu, který umožní minoritním skupinám vstup do mediálního provozu.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Ti, kdo tuto rezoluci podporovali, zdůraznili vytvoření podmínek pro diverzitu a zahrnutí lidí z různých menšin do mediálních profesí. Menšina pochybovala o efektivitě takové rezoluce v současném nastavení zaměstnávání:

- „Souhlasím. I v reprezentaci i v pracovních pozicích má být obsaženo celé společenské spektrum.“

- „Souhlasila jsem, není fér nechat aktivitu v této oblasti pouze na nezisku, mělo by to být kofinancované přímo ministerstvem. Redakce se už tak teď potýkají s nestabilitou a nízkou mírou příjmů, a to jim neumožňuje v současné době podporovat minoritní skupiny v zapojení, i když třeba chtějí.“

- „Nesouhlasím [...]. Grantový program nevyřeší problém, pokud je prostředí v dané redakci netolerantní a nepřátelské vůči některé minoritě. Pokud by šly navíc peníze přes redakci, tak si nejsem jistý, že by skutečně přispěly osobě, která by žádala o danou pozici nebo mentoring. Mám obavy ze zneužití.“

Rezoluce 4

Ministerstvo kultury ČR ve spolupráci s nezávislou organizací (např. NFNŽ) vyhlásí grantový program na podporu mediálních projektů tvořených tvůrci a tvůrkyněmi z regionů, minoritních skupin a osobami s nedostatečným zastoupením v médiích.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající, kteří tuto rezoluci podpořili, zdůraznili důležitost podpory rozmanitosti při tvorbě obsahu. Dopomoci k tomu podle nich může vyvážení reprezentací různých sociálních skupin a regionů:

- „Souhlasím, myslím si, že by tyto skupiny měly být finančně podpořeny, pokud projdou grantovým řízením, které posoudí kvalitu návrhu.“

- „Souhlasím. Je potřeba zprávy z regionů podpořit, aby se společnosti podařilo vyrovnat rozdíly v životní úrovni středu a okraje republiky – místně i sociálně.“

Rezoluce 5

Generální ředitelé a ředitelky veřejnoprávních médií přijmou konkrétní opatření na podporu diverzity svých týmů, stanoví si cíle, budou je sledovat a zveřejňovat výsledky—rady budou kontrolovat jejich naplňování.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající vnímali tuto rezoluci jako důležitou funkci rad médií veřejné služby. Podle některých už to tak funguje. Menšina pochybovala o aplikovatelnosti této rezoluce:

- „Souhlasila jsem, Rady kontrolují činnost generálního ředitele/lky, a tudíž by ta zodpovědnost měla ležet na něm/ní.“

- „Zdržuji se, nevím, v jaké rozsahu by měly být kompetence generálního ředitele v této oblasti. Nevím, jak by se takto sledovaná momentální diverzita týmu ředitele skutečně projevila na diverzitě obsahu.“

Podtéma — Podpora rozmanitosti obsahu: témata minorit, sociálně znevýhodněných a lidí bez hlasu (...)

Rezoluce 6

Vznikne periodické otevřené fórum, které bude skrze diskuzi sbírat zpětnou vazbu ohledně toho, co za témata se objevuje v médiích. Tento orgán bude fungovat na základě principů deliberativní demokracie a účastníci budou vybíráni tak, aby zastupovali různé společenské skupiny.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Někteří zasedající zdůraznili důležitost rezoluce pro posílení demokracie, zatímco menšina ji shledala nerealistickou nebo neuplatnitelnou v současném statu quo:

- „S usnesením jsem souhlasila, protože bych ráda aplikovala koncept občanského shromáždění na další témata. V otázce, o čem mají média psát, mi to přijde velmi přínosné.“

- „[Souhlasím]. Širší zapojení občanů kultivuje demokracii.“

- „Souhlasím, i když mám obavy, že [...] nemáme zastoupeny všechny společenské skupiny. Takže bude těžké takové fórum vybudovat a udržet.“

- „Nesouhlasila jsem, ale jen z toho důvodu, že si nedokážu představit opravdu férovou aplikaci v praxi.“

Rezoluce 7

NFNŽ (Nadační Fond Nezávislé Žurnalistiky) podpoří vznik nástroje přispívajícího k rovnoměrnému rozdělení mediálního prostoru mezi odborníky a zástupce různých společenských skupin zainteresovaných v tématu. Dodržování (rovnoměrného rozdělení mediálního prostoru) bude motivované pozitivně skrze vzdělávání novinářů a novinářské ceny.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající cílili rezoluci na podporu rozmanitosti a pluralismu v mediálním obsahu. Menšina zasedajících vyjádřila pochyby ohledně proveditelnosti a uplatnitelnosti rezoluce v denním mediálním provozu:

- „S usnesením jsem souhlasila, protože se mi zdá, že by v médiích mělo vystupovat více lidí z různých odvětví. Novináři by měli být více motivováni hledat respondenty do rozhovorů a odborníky, kteří nezastávají vždy jeden pohled na věc. Rezolucí by mělo být docíleno toho, aby byl mediální prostor různorodější a poskytoval místo pro témata a názory, které jsou upozadovány.“

- „Nesouhlasila jsem z toho důvodu, že si nemyslím, že by to fungovalo a že by tato role měla ležet výhradně na NFNŽ.“

- „Souhlasím, myslím si, že by mohla existovat ještě větší pluralita redakcí do typu: různé podkategorie vědeckých, politických, školských, ekonomických. Myslím si, že by mohli existovat novinářské ceny za kulturní žurnalistiku, vědeckou žurnalistiku, environmentální žurnalistiku ad. Myslím si, že oceňování je sice jen symbolický nástroj, ale o to více v něm roli hraje diverzita témat.“

- „Souhlasím s výhradou, že toto mi už příliš zavání rigidními kvótami na prostor, ke kterým by toto usnesení podle mého nemělo směřovat.“

Podtéma — Podpora mediálního vzdělávání (gramotnosti)

Rezoluce 8

MŠMT bude pravidelně vypisovat granty a dotační výzvy na podporu různorodých organizací, které vzdělavatelům/kám dodávají školení a vzdělávací materiály k aktuálním tématům mediální výchovy.

Poznámka

Podobné grantové přeshraniční výzvy, týkající se mediální výchovy a gramotnosti, vyhláší Evropská komise v rámci programu Kreativní Evropa. V ČR se dají zmínit iniciativy v oblasti mediální výchovy/gramotnosti od RRTV, Člověka v tísni (Jeden svět na školách nebo Týdny mediálního vzdělávání) nebo také od MŠMT (<https://database.opvww.msmt.cz/vystup/2114>).

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Tuto rezoluci zasedající ve svých komentářích zcela podpořili:

- „Souhlasila jsem, tohle je možná nejdůležitější ze všech usnesení, v současné době vznikají nahodilé materiály ale nic systémového bez pořádného využití v praxi, protože to není prioritou MŠMT.“

- „Souhlasím, a zaměřil bych se na nejvíc interaktivní formu, třeba jednoduchou počítačovou hru.“

- „Souhlasím, i když si myslím, že by si pedagogové měli vzdělávací materiály připravovat sami. Je to součást jejich práce.“

Rezoluce 9

MŠMT (ČŠI) bude ve školách častěji evaluovat aplikaci průřezových témat ve vzdělávacím procesu, aby analýzy mohla použít v celospolečenské debatě o důležitosti nejen mediální výchovy.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající se vyjadřovali k důležitosti této rezoluce, zatímco někteří také poznamenali, že toto měření nedávno začalo v rámci výzkumu prováděném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR:

- „Souhlasila jsem, potřebujeme data o tom, jak jsou opravdu tato témata ve vzdělávání aplikována a zda to má efekt.“

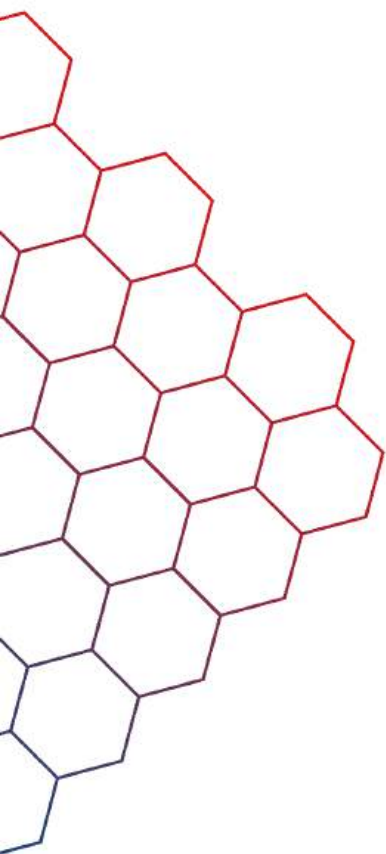
- „Souhlasím, myslím si, že například pravidelné testování mediální gramotnosti je důležité.“

- „Souhlasím. Ke změnám ve školství dle koncepce 2030+ dochází mnohem mnohem pomaleji, než by bylo třeba. Společnost na změny ‚netlačí‘, protože jim nerozumí. Měly být prezentovány výsledky vzdělávání v klíčových kompetencích a průřezových tématech.“

Rezoluce

Mediální

participace

Podtéma — Podpora spolupráce mezi různými typy médií a organizací (např. komerční/veřejnoprávní s neziskovými médii)

Rezoluce 1

Mediální rady – ve spolupráci s redakcemi – vytvoří platformu pro předávání odborných zkušeností s tvorbou mediálního obsahu regionálním a komunitním médiím (např. formou výměnných programů, odborné vedení, praktické příručky)

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající ve svých komentářích zdůraznili důležitost regionálních a komunitních médií, třeba i prostřednictvím spoluprací zacílených na výměnu zkušeností a expertizy. Menšina s rezolucí nesouhlasila:

- „Souhlasila jsem, nedokážu si teď tedy představit přesnou formu toho, jak by toho mohlo být dosaženo, ale bylo by to skvělou podporou rozvoje regionální a komunitní žurnalistiky.“

- „Souhlasím, jedna z cest ke kvalitní informovanosti občanské veřejnosti.“

- „Nesouhlasila jsem [...]. Domnívám se, že regionální a komunitní média mají, kde nasbírat zkušenosti. Podle mě je spíš problém, že nemají peníze nebo prostor ke svému rozvoji.“

- „Nesouhlasím, nemyslím si, že to patří do kompetencí rad.“

Podtéma — Mediální výchova, výuka možnosti občanské participace a jak vytvářet mediální obsah (kompetence a dovednosti)

Rezoluce 2

Ministerstvo pro místní rozvoj/Ministerstvo kultury vytvoří grantový program pro financování mediální výchovy novinářů, aby si osvojili praktiky a způsoby, jak zapojovat různé skupiny občanů.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající zdůraznili vytvoření podmínek pro kontinuální vzdělávání novinářů, zejména z hlediska zapojení občanů do mediální produkce. Menšina pochybovala o vůli novinářů k tomuto zapojení nebo zvažovala znění rezoluce z hlediska jiných rezolucí:

- „Souhlasila jsem, s dnešní čím dál vyšší mírou deprofesionalizace žurnalistiky by se měl klást větší důraz na vzdělávání se v tom, jak se dělá dobrá a etická žurnalistika vč. toho, jak do ní zapojit co nejširší skladbu obyvatelstva.“

- „Souhlasím. Je potřeba hledat způsoby, jak vyprávět příběhy lidí z okraje republiky nebo společnosti.“

Podtéma — Vytvoření prostoru pro různé sociální skupiny, aby se podílely na obsahu, který je pro danou skupinu relevantní

Rezoluce 3

Stát (a příslušná ministerstva) nabídne grant, jehož příjemcem jsou média, která poskytnou tréninkové programy (např. Simulátor žurnalistiky) pro zájemce z různých sociálních skupin, aby se mohli stát případnými externími spolupracovníky médií.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

I přesto, že menšina rezoluci podporovala, neshledala její formulaci optimální nebo také uvažovala o jejím znění v souvislosti s jinými rezolucemi:

- „Souhlasím, jde o cestu k širšímu zapojení občanské veřejnosti. A tím demokratizaci mediálního prostředí.“

- „Souhlasila jsem, dnes se to děje jen místy pouze díky proaktivitě jednotlivých osob nebo nezisku, ale je to extrémně nestabilní. Mělo by to mít silnější kořeny, o které se opírat.“

- „S usnesením jsem souhlasila [...]. Záměrem bylo podpořit jak ty případné zájemce, tak snaha o finanční náhrady jejich zaměstnavatelům.“

Podtéma — (Státní) podpora lokálních, regionálních a komunitních médií

Rezoluce 4

Stát bude podporovat lokální, regionální a komunitní média prostřednictvím dotací a grantů

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Někteří zasedající ve svých komentářích se vyjádřili k obecnosti této rezoluce, i když ji podpořili:

- „Souhlasím, je důležité podporovat čtvrtý pilíř demokracie na lokální úrovni.“
- „Souhlasím. Je potřeba mít diverzitu mediálních výstupů.“
- „Souhlasím s výhradou. [...] Které krajské nebo okresní orgány budou monitorovat potřeby regionu, administrovat tuto agendu a disponovat rozpočtovou kapitolou a orgány pro přidělování dotací a vypisování grantů?“

Rezoluce 5

Stát bude podporovat občanskou participaci na tvorbě mediálního obsahu prostřednictvím dotací a grantů

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Někteří zasedající, kteří byli pro tuto rezoluci, ve svých komentářích vnímali její formulaci z hlediska role státu jako velmi obecnou:

- „Souhlasím. Stát by měl dát vědět, že o participaci stojí.“
- „[Souhlasím]. Vyjádření všech, i těch mlčících, je vždy důležité.“
- „Souhlasila jsem, [...] toto téma si zaslouží systémovou podporu.“

Rezoluce 6

Média zřizovaná místními samosprávami a kraji (radniční, krajské zpravodaje a rádia) nemohou čerpat finance z prodeje reklam: jedná se o snahu nastavit férové podmínky, aby nebyla znevýhodněna nezávislá místní média.

Kontext a komentáře jednotlivých zasedajících (po zasedání)

Zasedající zdůraznili propagaci nezávislých lokálních médií tím, že se vytvoří podmínky pro jejich finanční udržitelnost. Menšina nesouhlasila, protože upřednostňuje soukromá lokální média oproti státním/veřejnoprávním lokálním médiím:

- „Souhlasila jsem, pokud čerpají z veřejných peněz na provoz, je podle mě až nemorální brát i peníze z reklamy na propagaci třeba i svých politických zájmů atd.“
- „Souhlasím, odčerpávání finančních zdrojů nezávislým médiím by mělo přestat.“
- „Nesouhlasím, myslím že drobná inzerce by měla být přístupná.“
- „Nesouhlasím. Je to neproveditelné. Při trvale rostoucích nákladech jde o cestu k zániku nebo přijetí jiné podpory = závislosti.“

Disclaimer

The report is part of the Mapping Media for Future Democracies (MeDeMAP) project, which has received funding from the European Union's Horizon Europe research and innovation action under Grant Agreement No 101094984. The views and opinions expressed in this report are those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Research Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Zřeknutí se odpovědnosti

Tato zpráva spadá pod projekt Mapping Media for Future Democracies (MeDeMAP), který financuje grantový program Evropské unie Horizont Evropa pod žádostí číslo 101094984. Názory v této zprávě nevyjadřují nutně názory Evropské unie ani European Research Executive Agency. Ani Evropská unie ani grantová instituce za ně nenesou odpovědnost.

Culture and Communication Research Centre (CULCORC)

culcorc.fsv.cuni.cz/

[@sciences.social/@culcorc](https://twitter.com/sciences.social)

bsky.app/profile/culcorc.bsky.social

MEDEMAP

INSTITUTE OF COMMUNICATION
STUDIES AND JOURNALISM
Faculty of Social Sciences
Charles University